

DU DANSKE LAND - OG VAND

PÅ EVENTYR BLANDT NIBENITTERNE

Tekst og tilrettelæggelse: Frank Flemming Pedersen, FFP Kommunikation.

Danske Tursejlere siger tak for lån af foto til
Destination Nord, Nibe Kirke, Real Dania

TEKST: Frank Flemming Pedersen

Limfjorden er altid en visit værd. Det gælder faktisk for alle sejlere. For uanset hvilke oplevelser, man er ude efter på sin sejlerferie, så findes dert et sted i den 170 km lange fjord. Vi er i et landskab, som kulturelt og socialt er formet af beliggenheden ved vandet. Her har naturen altid været en medspiller men også en modspiller, som aftvang respekt.

Det siger sig selv, at den maritime kultur er rodfæstet her. Forskellige båd- og skibstyper er udviklet og tilpasset deres anvendelse i netop disse farvan-

de. Det gælder færgerne, transportfartøjerne og fiskerbådene, som har givet liv og økonomi til egnen.

Naturen er et kapitel for sig. Barsk og blid. Kuling og milde vinde. Stejle skrænter og runde bakker. Limfjorden har det hele. Her er masser at gå på eventyr i langs den 1.000 km lange kystlinje og i baglandet.

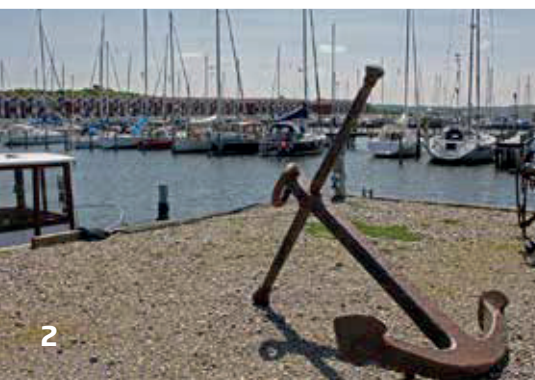
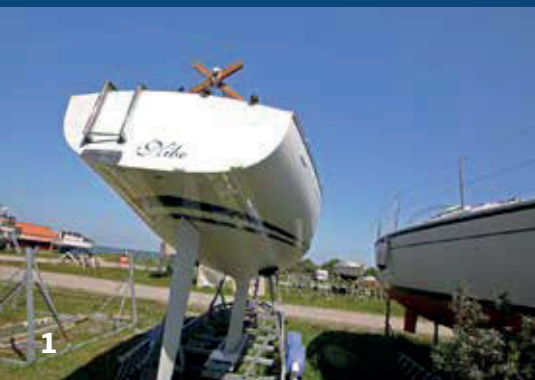
Nibe, som er vores udgangspunkt, er også rundet af Limfjorden. Det gode sildefiskeri i 1300-tallet var årsagen til byens etablering. De tre sild i Nibes byvåben referer til sildens betydning,

som også mindes ved det årlige silde-marked i august.

I første halvdel af 1800-tallet var sildeeventyret ophørt, men søfart og handel voksede frem. Havnen blev anlagt i 1828 og den gryende industrialisering og etableringen af jernbanen tilførte byen virksomheder og arbejdspladser.

I dag er Nibe en dejlig lille by med smukke, gamle huse, brostensbelagte gader, hyggelige torve og en af Danmarks mest berømte musikfestivaler, Nibe Festivalen. De 5.500 beboere kaldes nibenitter og deres glæde ved at bo lige her – ja, den smitter. ■

PÅ EVENTYR BLANDT NIBENITTERNE

TEKST: Frank Flemming Pedersen, Karsten Kristiansen

FOTO: Frank Flemming Pedersen, Destination Nord, Nibe Kirke, Real Dania

Med et vemodigt farvel og et håbefuldt på gensyn tager vi afsked med nibenitterne for denne gang. Et par dage i deres selskab er ikke nok til at udtømme den lille guldgrube af oplevelser, attraktioner og seværdigheder, denne egn af Limfjorden har at byde på. Men det er lige nok til at få så meget smag for gæstfriheden, charmen, den maritime stemning og ikke mindst de blanke sild, at en tilbagevendende kommer på ønskelisten.

På vej ud af havnen husker vi tilbage på ankomsten til en gamle fiskerby og de minder, vi tager med videre på turen. Fra sejltrengen i Limfjorden fulgte vi den gravede rende i Nibe Bredning, som fører ind til Nibe Lystbådehavn. Afmærkningerne er gode og anduvningen forløb uden problemer.

Nibe Bredning og Gjøl Bredning, der ligger på fjordens nordside, er kendetegnet ved de lavvandede grunde og øer, hvor de største er Vår Holm og Klosterholm. Bredningerne er hjemsted for et skønt og mangfoldigt fugleliv, fordi ålegræsset, som bredningerne er så rig på, udgør et godt fødegrundlag for de mange vandfugle, der opholder sig her i træktiden. Dyrelivet er med til at gøre sejlturen ekstra interessant.

De positive forventninger, vi havde til havnen, blev så rigeligt indfriet. Lystbådehavnen indrammes af de karakteristiske røde huse, "Bryggen", der omgiver havnen på to sider. Og der var faktisk en del liv i den også. Autocamperne var opmarcheret på deres pladser nordøst for lystbådehavnen og lige ned til fjorden. Den beliggenhed er nok en fortælling værd, når de kommer hjem igen. Friluftsbadet, der er en del af havnen, tiltrak også en pænt stort publikum.

Ud for Nibe Camping var kajaksejlerne i gang. Det lavvandede område ideelt for kajakroerne, der ofte tager turen rundt om det fredede fuglereservat Klosterholmen eller stikker langs kysten til Sebbesund og videre til Halkær Bredning. De bliver belønnet for deres anstrengelser med en skøn natur med rigt fugleliv.

Vi fandt vores plads ved gæstebroen, hvor man kan ligge langskibs eller ved pæle. Nibe centrum er kun et stenkast fra havnen, og her er der alle fornødne dagligvarebutikker. Vi lå i smørhullet – parate til at gå på opdagelse i og omkring nibenitternes højborg.

PÅ STREJFTOG I BYEN

Nibe har mange smukke, gamle huse med røde tegltage og smukke, klassiske vinduer. Sådan har det ikke altid været. En gang var byens huse tæt sammenbygget og opført i bindingsværk med strå-

1) Gjerrild strand, Nibe Lystbådehavn, 2) Nibe Lystbådehavn, 3) "Ba fyn" kalkmaleri, Nibe Kirke, 4) Nibe Bryghus, 5) Godthåb Hammerværk

6

7

8

9

10

11

12

tag. Alt dette ændrede to store brande ved i 1765 og 1806. Så nu er bindingsværksidyllen afløst af små hyggelige huse i et eller to plan.

På turen rundt i Nibe vil man støde på fine skulpturer af byens berømte kunstner, Thorvald Odgaard, hvis værker også klæder Aalborg Zoo og indgangen til Marselisborg Slot. Nogle af hans markante værker er "Guldgåsen", der kan ses i »Tyvedalen«, Nibes gamle vandløb gennem byen, hvor gæs og ænder i gamle dage snadrede for at finde føde. Ved havnefronten mod fjorden finder vi "Fjordkonen". På Skomagertorvet finder vi den store hvide skulptur af kunstneren Gurli Gottlieb, og ved Nibes nordøstlige indfaldsvej Nørregade finder man Nibe Anlæg, hvor en række skulpturer fortæller om markante, forhistoriske Nibenitter. Kunst præger bybilledet, og der er nok at se på.

NIBE KIRKE

Selvfølgelig har vi også været inden om Nibe Kirke. Og når vi taler om kunstneren Thorvald Odgaard, så pryder hans bronzeengel også den smukke kirke. Nibe kirke er bygget midt i 1400-tallet, og den har spillet en betydende rolle i middelalderen. Blandt meget interessant inventar i kirken finder man kirkeskibet Sildekågen, som er en unik model af den bådtype, der gennem århundreder blev brugt ved lokale fiskeres arbejde med røgtning af garn.

Der findes også mange interessante kalkmalerier i kirken, hvoraf nogle først blev opdaget i forbindelse med den store restaurering, der blev påbegyndt i 1990. Af de mere pudsige billeder ses manden, der trækker ud i mundvigene og rækker tunge. Over billedet står der "ba fyn", som betyder pu-ha. Den slags vrængemasker er der mange af i danske

kirker, men der er endnu ingen, der har givet en tilfredsstillende forklaring på fænomenet.

NIBE MUSEUM

Også centralt i byen ligger Nibe Museum i det gamle råd-, ting- og arresthus. I udstillingslokalerne kan man opleve lokalhistorien gennem forskellige udstillinger – herunder særudstillingen om Nibes storhedstid i middelalderen med sildefiskeri.

NIBE BRYGHUS

Og nu vi er ved de gamle traditioner, så husker vi da også et par gode stunder på Nibe Bryghus, som er placeret meget bekvemt på bryggen ved lystbådehavnen. Her lod vi roen falde på, mens vi nød den fantastiske udsigt mod øst og vest over Limfjorden og smagte på de lokale råvarer. Bryghuset brygger et bredt udvalg af ufiltreret og upasteuriseret øl.

6) Guldgåsen, 7) Sildekågen, Nibe Kirke, 8) Kalkmaleri, Nibe Kirke, 9) Nibe Lystbådehavn, 10) Nibe Kirke, 11) Nibe Kirke, 12) Nibe Kirke

13

14

15

16

17

18

19

Og mens vi sad der ved Limfjordens bred, så kunne vi overvære alskens aktivitet på vandet. Området ved ”Østerland”, nordøst for Nibe Havn er nemlig et yndet sted for kitesurfere, der suser afsted mens de farverige skærme bærer dem hurtigt af sted, over de små bølger.

MUSIK SKAL DER TIL

Nibefestivalen er en god lejlighed til at blive sust lidt igennem. Desværre var vi årstidsmæssigt ikke i nærheden af den megabegivenhed, der foregår over 4 dage i begyndelsen af juli. Men vi hørte om den, for den sætter sit præg på byen, når der bliver fyret op under højtalerne i Skalskoven i Nibes østlige periferi. Men festivalen bliver rost i høje toner på disse kanter. Musikgenren er blandet med danske og udenlandske bands, der sætter gang i stemningen på de mange scener. Festivalens mindste scene hedder i øvrigt ”Den lille fede”, som altså er et kæ-

lenavn på disse kanter. Ikke mindre end 20.000 gæster fandt vej til Nibe Festivalen i 2023.

PÅ TUR I OMEGNE

Vi har sat kursen mod øst. Aalborg er vores mål med et stopover på Egholm. Vi har passeret Klitgaard Hage, og om bagbord ligger Gjol. Det er godt sejlsjejlere benytter sig af. Der er pæn trafik begge veje i Limfjorden. Vi hilser på de sejlere, der er på vej mod vest og de nye eventyr, der venter dem. Og selvfølgelig kommer vi selv i tanke om et par ekstra højdepunkter fra vores ophold i Nibe, som er værd at erindre.

Nibe ligger naturskønt. Området fra Nibe Bredning og de bakkedrag, som strækker sig fra Skalskoven i Nord til Lundbækskoven i syd, opfordrer til aktivitet, hvor både vandreture og cykelture er oplagt.

VOKSLEV KALKGRAV

Vokslev kalkgrav og Huul Mølle ligger blot 15 minutters cykeltur fra Nibe Lystbådehavn og er hele turen værd. Ved Vokslev har der siden 1800-tallet været gravet kalk. Primært til bygningskalk og -sten. Ved kalkgraven blev anlagt et kalkværk, som både brændte kalk og blev brugt som teglværk, og som producerede bygningsstenene. Det var ikke nogen helt lille virksomhed. Faktisk var det egnens største, der beskæftigede 35 arbejdere, da den var størst. Kalkeventyret stoppede omkring 1950, og værket blev revet ned. Bygningen rummer i dag en udstilling om det gamle kalkværk og om flora og fauna i området. Der er åbent i dagtimerne. Kalkgraven giver gode muligheder for fossiljagt, hvilket er en både sjov og lærerig aktivitet.

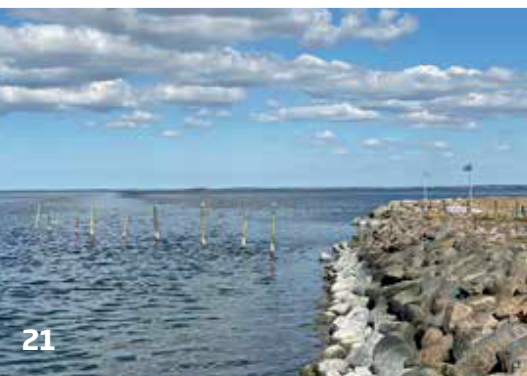
HUUL MØLLE

Den nærliggende Huul Mølle er også et

13) Nibe Lystbådehavn, 14) Nibe Lystbådehavn, 15) Godthåb Hammerværk, 16) Nibe Lystbådehavn, 17) Godthåb Hammerværk, 18) Godthåb Hammerværk, 19) Idyllisk gade i Nibe

20

21

22

23

24

25

vidnesbyrd fra en fjern fortid. Her ved Binnerup Å har der gennem tiderne ligget adskillige vandmøller, der har brugt åens vandstrøm til at male korn til mel, klædeproduktion, savværk og et slibeværk i en smedje. Den er nævnt i 1440 under navnet Gudtzgift Mølle. Huul Mølle har to mølledamme, en gammel himmerlandsk tradition, der betød, at man kunne opstemme i den øverste dam, mens man brugte vandet i den nederste. Begge mølledamme er genetableret, og området er offentligt tilgængeligt med stier, broer og bænke. Der er ikke adgang til selve vandmøllen, men den kan ses fra vejen og stien.

BJERGBANESTIEN

Hvis der er noget, der har haft betydning for Nibe og nibenitterne, så er det silden og jernbanen. Hvor silden jo bliver hyldet ved den årlige sildefest, så er jernbanens historie og betydning knapt

så markant. Og dog. I dag er Bjergbanestien en populær vandre- og cykelrute, der går fra Nibe og til Svenstrup. På en tur på ca. 14 km. på den nedlagte jernbanestrækning kommer man gennem et smukt bakket landskab, som er en blanding af natur og marker. Turen går hen over Hasseris og Binderup Å, hvor det klare vand indeholder fisk, og der er til tider set oddere. Navnet kommer fra den jernbane, der tidligere lå på den strækning, hvor stien ligger i dag. Der er stor højdeforskel, som toppe med 50 m ved Sønderholm. Det krævede specielt stærke lokomotiver at køre på banen, hvilket gav den navnet, Bjergbanen. Jernbanen blev indviet i 1899 og var de næste 70 år en vigtig drivkraft i udviklingen af hele området.

GODTHÅB HAMMERVÆRK

Nogle km fra Svenstrup ligger Godthåb og Danmarks sidste intakte og funkti-

onsdygtige hammerværk, som er et eksempel på tidligt dansk industri baseret på vandkraft. Her anlagde smeden Christian Zinck i 1858 sin smedje i den nedlagte papirmølle. Virksomheden voksede og blev med årene til det landskendte firma: Zincks Fabrikker, som mange haveejere, håndværkere og landmænd kender fra forskelligt værktøj som river, skovle, spader og høtyve.

Hammerværket fungerer i dag som levende museum og giver et fint og autentisk indblik i de arbejds- og produktionsforhold, der var betingelserne under den tidlige industrialisering i Danmark.

Og sådan gik turen i Nibe og omegn og blandt nibenitterne. På vandet, ved vandet og i det skønne bagland. Og som altid spørger vi os: Fik vi set det hele? Fik vi set det meste? Fik vi set det væsentligste? Hvis ikke, så må vi tilbage. ■